

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

144. De gloriæ magnitudine.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

torrentibus voluptatis bibent. *Bibent la-* A
titiam, bibent vinum defæcatum, sine facie.
 Hic semper aliquid facis admixtum bi-
 bis: illic omnino defæcatum bibes: & in
 æternum bibes: & præcipitabunt faciem
 vinculi colligari ab Adam, & telam, &
 mortem in sempiternum.

Psal. 147.

Lauda Ierusalem, Dominum, lauda Deum B
tuum; Sion, quoniam confortavit seras porta-
rum tuarum, &c. Quænam portæ, & quæ
seræ hæ sunt, ô Prophetæ? Portæ mysticæ
 Ierusalem, sunt duæ animæ potentia, in-
 tellectus, & voluntas: ille voluitur in hac
 vita in cardine veri, ac falsi: hæc verò in
 cardine boni, vel mali, aut boni veri, vel
 apparentis: in altera vita confortantur se-
 ræ portarum, hoc est, confirmatur una-
 quæque potentia, intellectus in cogni-
 tione veri, voluntas in amore boni, ad eò
 ut ille falsum intelligere non possit, &
 hæc malum eligere nequeat: *Lauda ergo,*
lauda Ierusalem Dominum, lauda Deum tuum,
Sion, quoniam confortavit seras. vel Hebr. &
 Græc. *Roboravit vestes portarum tuarum,* in
 cognitione scilicet illius æterni veri, &
 fruitione summi boni.

Hebr.
Græc.

Prov. 3.

Æterna est illa gloria, Fratres: non triu,
aut quatuor dierum gloria, sed æterna.
Longitudo dierum in dextera ejus, in sinistra
vero illius divitiæ, & gloria. Dei hoc pro- D
prium est, altera manu gloriam, altera
æternitatem largiri. Mundus tam mo-
mentaneas suas exhibet voluptates, ut
altera dare, altera verò easdem auferre
videatur.

Gen. 49.

Eia igitur, ad hanc æternam gloriam
oculos erigamus. Inter hæc duo æterna
vitam agimus, ac veluti Issachar inter
terminos accubemus. Si præmia non
invitant, ut inquit Augustinus poenæ E
nos terreat: nam ex duabus æternitati-
bus nos altera necessariò, & absolutè
manet, aut æternitas gloriæ,
aut æternitas
 poenæ.

D. August.

DE PARADISO, materia orationis.

De gloria magnitudine.

PUNCTUM CXLVI.

Quanta hæc sit, eia dicat testis de vi- 1. Cor. 12.
 si: *Scio hominem in Christo, &c. raptum* Aug. ep. 112.
hujusmodi usque ad tertium calum. Agc, Aug. ep. 12.
 Apostole, quando cælestem gloriam, di- Clemens 5.
 vinamque essentiam (ut plerique senti- Strom.
 unt) videre dignus quondam effectus es, Theod. &
 dic nobis, qualis, quantaque ea sit? Audi- Anselm. hoc
 vit, inquit, (Hebræica phrasi, providit) ar- loco.
 cana verba, qua non licet homini loqui. Græcè, *quæ sunt ineffabilia.* Sic Procop. Non
 quòd tacere in mandatis haberet, sed quòd tacere in mandatis haberet, sed
 quòd efferre pro dignitate non posset. c. 64. Ista.
Quam magna multitudo dulcedinis tuæ, Psal. 30.
Domine, quam abscondisti timentibus te! Et
 quàm magna est, ô Prophetæ? Explicari
 nequit, solum admirari fas est. O quam
 magna! ô quàm multa, inquit August. D. Aug. lib.
 multitudo dulcedinis tuæ, Domine! Sed *Cælorum glo-*
 ubi est ista multitudo dulcedinis? Res- ria magna, &
 spondeo: *Quomodo tibi ostendam mul-* multa.
 titudinem hujus dulcedinis, qui palatum
 de febre iniquitatis perdidisti? O quàm
 magna! ô quàm multa! Ubi ad immen-
 sam, ac ineffabilem æternæ felicitatis
 dulcedinem innuendam eorum verborum
 emph. sim, ac proprietatem notat Titelm. Titelm.
 Quàm magna multitudo, quasi altera
 quantitatis differentia nequaquam suffi-
 ciat, si & altera non adjungatur, licet
 neutra, quàm ea sit magna, vel multa de-
 claret.
 Hinc Prophetæ similiter exclamat: *O Baruch. 3.*
Israël, quàm magna est domus Dei, & ingens 4. Esdr. 2.
locus possessionis ejus! Magnus est, & non ha- Tota ex Dio
bet finem; excelsus, & immensus. Postquam presente ibi-
vidit Esdras suas singulis distibui coro- dem.
 nas, &c. stupore affectus: *Ego autem, in-*
quit, miraculo tenebar. Nec mirum, cum
 gloria sit ineffabilis. Cupit aliquis Ro-
 manæ.

manæ urbis glorias enarrare, sed ne dicendo succumbat, hoc tantum dicit: Pontifex ibi est. Cætera autem, videlicet magnitudinem, pulchritudinem, divitias, ipsimet cogitate. Ezech: *Nomen civitatis ex illa die: Dominus ibidem.*

Quodnam istiusmodi civitatis est nomen, ô Propheta! *Dominus ibidem.* Quam magna, quam pulchra est civitas? *Dominus ibidem.* Hoc unum reliqua, si licet, animo cogitate. Hinc Apostolus: *Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus diligentibus se.* Ubi quasi tribus omnium amplissimis mensuris Apost. utitur ad explicandas illas cælestis gloriæ divitias; oculo, scilicet, aure, & corde. Quid non capit oculus, vel potius exigua oculi pupilla? montes, stellas, cælos. Quid adhuc capacior non capit auris? præterita, præsentia, futura. Quid hac etiam capacius eor non capit humanum? Et tamen: *Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec, &c.*

De hac ineffabili gloria admirando Regius Propheta clamabat: *Quid mihi est in celo?* q. diceret, ait August. Excedit vires meas: excedit facultatem eloquentiæ meæ; transcendit capacitatem intelligentiæ meæ; illud decus, illa gloria, illa celsitudo.

In hac vita non satiatur oculus visu, sed utique in altera. Corona aurea super caput ejus expressæ signa sanctitatis, gloriæ, & honoris. Quid ultra? Et desiderio oculorum ornata, q. d. Quantum oculus desiderare potest, tantum ibi est: ibi suum objectum oculus perfecte adæquatum habet.

Ibi sensus omnes perfectissime conquiescunt. *Ego flos campi.* Hebr. *Ego flos saturitatis.* Perquire, ut liber, per hæc virescentia præta rerum mundanarum flores: nullum saturitatis invenies, Deus solummodò flos est saturitatis. Sic. *Viderunt Deum, & comederunt, & biberunt.* Quid? Fuitne esca eorum vidisse Deum? Utique ex Hebr. *Et fuit eis quasi comedissent, & bibissent.* Quid erit tunc? *Satiabor, cum apparuerit gloria tua.* Alij: *Satietas deliciarum cum vultu tuo.*

Si solum radius glorificati vultus in monte Thabor, vel inter passionis collo-

A quia potuit quasi in ecstasim Petrum rapere, adeo ut cæterorum omnium oblitus dixerit: *Bonum est hic nos esse;* quid cum de torrente voluptatis bibemus? Si Petrus stillâ unâ extra se factus est, quid nobis continget, cum in illo dulcedinis mari absorpti erimus? Nesciebat ille, quid diceret: aliquantulum nimirum suxerat de torrente deliciarum, de quæ cælestium gaudiorum mero parum quid primis degustaverat labiis. De fluvio quodam mentis stuporem inducente, aut verum referunt, aut fabulantur: ô quam verè biberat hic de fluvio, qui de Paradiso voluptatis egreditur, qui que mentem rapit! &c.

Annon rapra illa, quæ singula Sponsi sui membra, ubi propriarum similitudinum coloribus depinxit, auro scilicet caput, palmæ cæsariem, columbis oculos, gemmis manus, myrt hæ primæ labia ejus assimilans, nihil tamen omninò reperire potuit, cui guttur illius comparare, sed quasi in ecstasi constituta, id solum jucundissimum, ac suavissimum nuncupavit: *Guttur illius suavissimum;* quasi absorpta dulcedine nihil aliud de cælesti illo gaudio valeat explicare, cum tamen reliquas Dei perfectiones, & attributa saltem delineaverit, ac, sic dixerim, adumbraverit?

August. ad illud Psalmi: *Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ, & torrente voluptatis tuæ potabis eos.* Nescio, inquit, quid magnum promittit nobis, vult illud dicere & non dicit. Quæ necessitas fuit, ut diceret: *Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ?*

Quæ sivit verbum, unde loqueretur de rebus humanis: & quia vidit homines ingurgitantes se in ebrietate, accipere autem vinum immoderate, & mentem perdere, vidit quid diceret: quia cum accepta fuerit illa ineffabilis lætitia, perit quodammodò humana mens, & fit divina; & inebriatur ab ubertate domus Dei. *Quomodo potui, dixi, & quomodo possum, video, & quomodo video, dicere non possum: Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ, & torrente (non rivulis) voluptatis tuæ, vel deliciarum tuarum potabis eos.*

Hanc cælestis dulcedinis immensitatem

Ezech. 48.

1 Cor. 2.

Psal. 72.

Ecc. 45.

Celi gloria saturitas oculorum.

Cant. 2.

Hebr.

Exod. 24.

Hebr.

Psal. 16.

Alij.

Matth. 17. Cælestis gloria stillula in ecstasi rapuit Petrum.

Cant. 5.

Psal. 35.

Aug. ibid. Cælestis gloria velut inebriat beatos.

- rem expressit Dominus, cum dixit: *Intra* A
in gaudium Domini tui; non tam in te gau-
 dium, quam tu in gaudium. q. d. deiceret
 iustorum sinus, si vastissimum illud con-
 tinerent gaudium, intrent illi potius in
 profundissimum illum gaudiorum Oce-
 anum. Quod idem dixit Isaias: *Letitia*
sempiterna super caput eorum, gaudium, &
letitiam obtinebunt; vel iuxta Alios: *Ap-*
prehendent, hoc est, erunt quasi submersi in
 deliciarum, gaudiorumque pelago, vo-
 luptatimque mare super caput habe-
 bunt, & hæc quidem erunt sempiternæ,
 eas etenim taliter obtinebunt, ac appre-
 hendent, ut nunquam è manibus elaban-
 tur. Hujus mundi deliciae, & quam citò
 labuntur! Illæ, illæ sunt veræ deliciae,
 quia sempiternæ, & quia Domini deliciae
 sunt, non carnis mortuæ deliciae, non
 mundi fallacis gaudia; sed Dei: *Intra in*
gaudium Domini tui; hoc est, esto particeps
 ejusdem gaudij, quod beatum efficit
 ipsum Deum. O immensam! & incompre-
 hensibilem iustorum felicitatem! *Qui vi-*
cerit, dabo ei sedere mecum in throno meo.
 Hanc mirabatur Propheta, & quasi sibi
 nimia videbatur: *Mihi autem nimis honori-*
ficati sunt amici tui, Deus, nimis confortatus
est principatus eorum.
- Verum sic honorabitur queneunque Rex
 voluerit honorare. Dicitur iusto, quoniam bene.
 Quodnam bonum est illud? Quicquid D
 sub hoc nomine boni continetur. Sed
 dicas, quæso, quid dicemus iusto? Quo-
 niam bene.
- Ad Moysen quondam: *Ostendam tibi*
omne bonum; quasi diceret: Noli animum
 contrahere, & Moyses, aut ad versitibus,
 ærumnisve nivium deijci, nam licet la-
 bores, quos sustines, graves sint, & mole-
 stia, quas patieris, permolestæ, tamen
 merces tua major est. *Ostendam tibi omne* E
bonum, Tria sunt in quibus bonorum
 genera, nam boni aliud honestum, aliud
 utile, aliud verò jucundum: hæc omnia
 bona tibi ostendam. Ad hæc alia sunt ani-
 mi bona, sapientia scilicet, & virtus: alia
 corporis, pulchritudo, sanitas, robur: alia
 verò externa, velut divitiæ, voluptates,
 gloria. Hæc omnia tibi ostendam, cum
 omne bonum ostendam.
- Nostis præterea, quid sibi voluerit
 Deus, cum Moysi, iustisque omnibus in
 eius persona ostensurum se dixit: *Omne*
bonum? Ex schola Metaphysices idem
 fuit, ac si dixisset: *Ostendā tibi omne ens,*
 & consequenter omne verum: ens enim,
 bonum, & verum, ut scholæ utamur vo-
 cabulo, convertuntur. O felices! Ostendit
 quidem mundus ipse ens aliquod, sed
 transitorium: parum entis, accidentia
 multa. In cælo quicquid verè est, veram-
 que substantiam ostendit Deus, *Ego sum,*
qui sum. Ostendit hic mundus aliquod
 bonum, sed fucatum, sed fallax: aliquod
 etiam verum, sed mille fallaciarum tech-
 nis admixtū; unde David: *Fili hominum,*
usquequò gravi corde; Vt quid diligitis vani-
tatem, & quaritis mendacium? In cælo, in
 cælo est omne bonum, ac summum ve-
 rum. O bonum sine malo! & verum sine
 falso! August. Ibi voluntas sine ulla ad-
 mixtione mali adhæret summo bono, ac
 intellectus sine ulla admixtione falsitatis
 adhæret primo vero. *Ostendam tibi omne*
bonum. Quale bonum? Omnis boni bo-
 num. Unde omne bonum, cui non adda-
 tur, quid sit, nisi ipsum bonum: dicitur
 enim bonus homo, & bonus ager, & bo-
 na domus. Adjunxisti, quoties dixisti, bo-
 num est, sed bonum simplex: bonum, quo
 cuncta sunt bona, ipsa est delectatio Do-
 mini. Jam videte, Fratres mei, si vos de-
 lectant bona ista, quæ non sunt per se bo-
 na, qualis erit contemplatio incommuta-
 bilis boni?
- Quid erit igitur, Fratres mei, cum ani-
 ma his soluta miseris ostendit Deus
 omne bonum? *In convertendo Dominus*
capit vitæ nostram, facti sumus sicut con-
solati. In Hebr. est: *Facti sumus sicut somni-*
antes. Quod, ait hoc loco Titelman, expri-
 mit magnitudinem repentini gaudij, &
 insperatæ lætitiæ: q. d. eos, quorum ad he-
 teram est sermo, tanto olim perfusus
 gaudio, ut cum primum Ægyptiacæ, seu
 Babylonica liberationis certi redderen-
 tur, non crederent, sed quasi tantam li-
 bertatem somnare se crederent. Sic olim
 Jacob: *Et vigilans quasi de gravi somno, &c.*
 Ita plane Beati: Verène tantum mihi con-
 tingit

Psal. 125.

tingit bonum? Unde ego in Paradiso Dei mei? Tunc, tunc repletum est gaudium os nostrum, & lingua nostra exultatione. Se se etenim totos in Dei laudem, & gratiarum actiones effundent.

Psal. 121.

Lazius sum in his, quae dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus, &c. Ierusalem, quae edificatur ut civitas, cuius participatio eius in idipsum. Alij. Cuius participatio est tota simul; hoc est, in idem velle, & sentire conspirat: cuius communio est arctissima, cum civibus illi inter se gaudeant citra omnia religionis, & opinionum dissidia.

Alij. Genebr.

Vel tota simul quod mox introgressus Beatus tota simul beatitudine perfruat. Hic apud nos mortales, si quid habes boni, successivè, non totum simul habes, &c. Sed illic remuneratio, ac merces est tota simul.

Et ideo illae dulcedines, illa gaudia vera sunt gaudia, quia non differuntur, sed protinus dantur, & simul concessa non auferuntur. *Aqua eius fideles sunt.* Vocat fideles, quia non dilabuntur, nec mutantur in amaras, ut mundi aquae. Unde Marginalis habet: *Aqua eius stabiles.* Quo sensu D. Hieron. transfert: *Petra eius panis;* quod habet vulgatus: *Panis ei datus est.* Et vocat Petram, ad innuendam stabilitatem, & copiam. O felices illi qui nunc esuriunt, quoniam ipsa tunc petrae ipsi panes erunt!

Psa. 33.

Marginalis.

De pulchritudine loci.

PUNCTUM CXLV.

Apoc. 21.

Quam pulchram credimus civitatem Dei! D. Joannes in recensendis huiusmodi civitatis fundamentis satis immoratur: & licet in his nostris terrenis fundamentis non nisi in politis, rudesque lapides ceu oculis non expositi, ponantur; in illis tamen uniones, gemmasque preciosissimas, topazium, smaragdum, & id genus alias positas affirmat. Si margaritae, sapphiri, ac adamantes conduntur in fundamentis, quae non videntur.

A quid erunt confurgentia moenia? quid palatia?

Miraris pulchritudinem Solis, Lunae, ac stellarum? Haec velim cogites veluti domus Dei lapides abditos in fundamentis. *Lunam, & Stellae, quae tu fundasti.* *Psal. 8.* O Israël, quam magna est domus Dei, & in-gens locus possessionis eius!

Hinc David, ostendit civitatem Dei: *Ponite, inquit, corda vestra in virtute eius, hoc est, eius potentiam perpendite,* *Psal. 47.* qui eam construxit. *Hebr. Ponite corda vestra ad exercitum eius; vel Chald. Ad coelum, quam multos milites habet, id est, Angelos, penè innumeros. Et distribuite domos eius, ex Hebr. Et admiramini dies eius, vel exaltate palatium eius.* *Hebr. Chald.*

Si David constructurus templum paravit in opus thesaurum: *Auri talenta centum millia, & argenti mille millia, & quasi haec nulla essent, dixit: Ecce ego in paupertate mea preparavi impensas domus Domini: Qualisne erit civitatis illius pretiositas, ac praestantia, quam is construxit, qui quondam ait: Meum est aurum, & argentum. Et erat structura muri eius ex lapide iaspide, ipsa vero civitas aurum mundum.* *1. Par. 12.* *Ponite, inquit, corda vestra in virtute eius. Alij. Ad divitias eius.* *Apoc. 21.*

O pulcherrimam Dei civitatem, si quilibet, sic dixerim, eiusque purgamenta, quasi extra moenia projecta, tam pretiosa sunt haec, quae nimirum videntur, quid erunt retenta. si projecta tanto in pretio sunt habitata? Si sordes e domo aliqua foras projici videres, quas tamen non sordes, sed gemmas, sed aurum reverè esse intellexeres, annon admirans diceres: En quam pretiosos in domo illa thesaurus latere credendum est?

Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! concupiscit, & deficit anima in aeterna Domini. *Benti, qui habitant in domo tua, Domine, in saecula saeculorum laudabunt te.* *Psal. 83.* *Elegi abiectus esse in domo Dei mei, vel ad limen Dei mei, hoc est, minimus in regno caelorum, magis quam habitare in tabernacula peccatorum.* *Hebr.* Et alibi: *Ut videam voluptatem Domini. Alij. Amantatem. Alij. Pulchritudinem Domini.* *Psal. 26.* *Alij.*

Quam.